

Izložba 'Rimska škola - Umjetnici u Rimu između dva rata' u Rijeci

Sjedinjeni pobornici i protivnici Mussolinija

● **I krvnici i žrtve:** Francesca Romana Morelli, autorica ove poučne izložbe, odlučila se za postav koji ne mari tko je krvnik, a tko žrtva

Riječka izložba o rimskim umjetnicima pokazuje kako su podržavatelji i osporavatelji Mussolinijeva režima ravnopravno stvarali umjetnički duh vremena

● **DARKO GLAVAN**

● **RJJEKA**

S velikim sam zadovoljstvom razgledao izložbu "Rimska škola - Umjetnici u Rimu između dva rata", postavljenu u Malom salonu na Korzu u organizaciji riječkog MMSU, čiji su kustosi nedavno potpisivali peticiju protiv izljevanja "fašističkog" kipa Romula Venuccija. Za razliku od brojnih gorljivih riječkih zastupnika antifašizma, uključujući i stručni tim Muzeja moderne i suvremene umjetnosti, izuzev tadašnjeg ravnatelja Branka Franceschija, autorica ove zanimljive i poučne izložbe Francesca Romana Morelli odlučila se za postav neopterećen ideologijom te su na njoj ravnopravno zastupljeni krvnici (članovi fašističkih udruga) i žrtve (intelektualci židovskog podrijetla), čuvari sistema i dosljedni ljevičari poput slavnoga Renata Guttusa.

'Povratak u red'

Iz današnjeg vremenskog odmaka nije teško zaključiti kako su i podržavatelji i osporavatelji Mussolinijeva režima ravnopravno stvarali umjetnički duh vremena u kojemu se kao osnovna odlika može prepoznati "povratak u red", nakon kovitlaca futurističkih ino-

vacija: umjesto pokreta, u prvi plan ponovno dolaze "plastičke vrijednosti" ("Valori Plastici" naziv je jednog od najutjecajnijih umjetničkih časopisa iz tog razdoblja), bilo da je riječ o metafizikom ozračnim krajolicima i aktovima Antonija Donghija, osebjunim inačicama ekspresionizma Marija Mafajia ili angažiranom "realizmu" Renata Guttusa kao svojevrsnoj talijanskoj varijanti "Neue Sachlichkeit" i hrvatske "Zemlje".

Europski kontekst

Autorica izložbe rimsku je međuratnu situaciju kontekstualizirala u okviru europskih neoklasicističkih tendencija, kao i tadašnjih stvaralacki najproduktivnijih literarnih i teorijskih poimanja.

Uključila je slikarska ostvarenja Fausta Pirandella, sina poznatog književnika, spomenula slikarsku karijeru Adriane Pincherle, sestre Alberta Moravije, istaknula utjecaj monografije poznatog povjesničara umjetnosti Roberta Longhija o stvaralaštvu Pietra della Francesce kao pokretača "magičnog realizma", a navela je i dokumentaciju o prijateljevanju Carla Socratea i Picasa te prisutnosti Dijagiljevog baleta u Rimu. ●

**Mali salon:
Izložba na
riječkom Korzu
otvorena je do
24. kolovoza**

Renato Guttuso: 'Strijeljanje rodoljuba' (gore); Antonio Donghi: 'Tibar'

Novi uvid u djela iz ropotarnice prošlosti

Ono što posebno valja istaknuti jest primjedba autorice izložbe kako se njezina koncepcija osniva na saznanjima "ponovnog otkrivanja i vrednovanja umjetnika Rimske škole tijekom osamdesetih i u prvj polovici devedesetih godina". Dosljedno primjenjujući takav pristup, Francesca Romana Morelli omogućila nam je da u suvremenom ozračju uživamo u djelima koja su u razdoblju modernizma neopravdano bila (pre)duboko potisnuta u "ropotarnicu prošlosti". ●